

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Maria Bring
Kommunarkivarie
08-57829236
maria.bring@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2021-11-19

Sida
1 (3)
Diarienummer
2021/KS 0296 006

Mottagare
Kommunledningsutskottet

Remissvar på Riksarkivets remiss FormatE

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut till kommunstyrelsen

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse antas som svar på remissen FormatE, RA-KS 2021/18 till Riksarkivet.

Kommunstyrelseförvaltningen

Elin Waltersson
Tf kommundirektör

Sammanfattning

Riksarkivet har skickat ut förslag på författningsförändring av föreskriften RA-FS 2009:2 på remiss. Tyresö kommun lämnar här sitt svar.

Remissen är uppdelad i förslag på två nya författningar, författningskommentarer, konsekvensbedömning och läsanvisningar. På grund av remissens omfattning på över 1600 sidor lämnar kommunen bara ett övergripande remissvar.

Tyresö kommun ställer sig positiv till den omfattande genomgång av format som utredaren gjort.

Däremot ställer sig Tyresö kommun frågande till att författningarna föreslås gälla för hela offentliga sektorn eftersom det strider mot det kommunala självstyret.

Vidare anser Tyresö kommun att utredningen är svår att ta till sig på grund av språket och rörlighet i uppställningen.

Beskrivning av ärendet

Riksarkivet har skickat ut förslag på författningsändring kring föreskrifter för tekniska krav och arkivrättsliga krav. Remissen föreslår att föreskrifterna ska gälla för hela Sveriges offentliga sektor. I övrigt är remissen en utredning över beständiga och arkivbeständiga format.

Om remissförslaget antas kommer det troligen få omfattande ekonomiska konsekvenser i och med att det blir krav på att använda de elektroniska format som föreslås i författningarna i samband med slutarkivering.

Remissvaret bedöms inte beröra barn varför någon prövning av barnets bästa inte har genomförts.

Tyresö kommun synpunkter

Tyresö kommun ser positivt på att Riksarkivet tar ett helhetsgrepp på frågan om format. Ett gediget och noggrant arbete har utförts för att se över en stor mängd format inom informationshantering.

Författningsförslaget innebär en stor förändring mot tidigare föreskrift (RA-FS 2009:2). En stor mängd format tas upp i förslaget och större delen av förslaget ägnas åt att lista dessa och bedöma dem utifrån skalan bör/bör inte, får/får inte och ska/ska inte.

Författningarna beskriver tydligare än tidigare att Riksarkivet behöver kostnadstäckning för mottagande av arkivinformation där olämpliga format använts. Det kan fungera som en piska för levererande myndigheter att arkivera rätt från början. Detta berör dock inte kommuner och regioner som är sina egna slutarkiv.

Det framgår att författningsförslaget föreslås gälla för alla verksamheter inom offentlig sektor. Även om kommuner och regioner sedan tidigare oftast följer Riksarkivets föreskrifter, kan det ifrågasättas att Riksarkivet föreskriver vad som ska landa i ett slutarkiv som Riksarkivet i dagens läge inte har tillsyn över.

Många kommuner och regioner har tagit fram egna riktlinjer kring vilka elektroniska format som är godkända för långtidslagring. Det kommunala självstyret innefattar också självständighet i detta. Inspelet till arkivutredningen om att Riksarkivet vill få förskrivningsrätt gentemot kommuner har inte genomförts än och ändå innebär författningsförslaget att detta är en realitet.

Det är inte tydligt varför det finns förslag på två författningar. Den arkivrättsliga delen tar också upp format till viss del i bilagan med genomgången av allmänna och särskilda arkivrättsliga krav.

I läsanvisningarna görs jämförelse med matlagning: de arkivrättsliga kraven är receptet och de tekniska kraven ingredienserna, men det är ändå inte tydligt varför det är uppdelat i två författningar.

Det svåra med remissen, bortsatt från längden, är språket. En författningstext har sitt särskilda språk, men kommentarerna, konsekvensbedömningen och läsanvisningarna bör följa myndigheternas skrivregler. Några exempel på problem med texten:

- Komplicerade meningar. Ett exempel från författningstexten arkivrättsliga krav 3 kap 4 §: ”urval utifrån ett lämpligt och dokumenterat sannolikhetsurval”. Varför inte enbart använda ordet stickprovskontroller, som också står inom parentes.
- Ordval som uppfattas svårförståeliga: ”tekniska krav kan vara fakultativa”.
- Text som inte är synlig utan inbäddad och blir synlig först när man förpekaren över sidan, vilket försvårar läsning.

Överlag uppfattas dokumenten som akademiska avhandlingar. Samtidigt ges enkla råd till läsaren om hur man klickar på en länk eller lägger bokmärken i en pdf, sådant som man kan förutsätta att läsaren vet hur man gör.

Gedigenheten och noggrannheten i utredningen ifrågasätts inte, men hjälper omfattningen på utredningen läsaren att förstå förslagen bättre? Tyresö kommun tycker inte det utan snarare uppfattas förslaget som rörigt.

Slutligen vill Tyresö kommun påminna om att kommuner och regioner har långa handläggningstider för besvarande av remisser. Det gör att tidsspannet från utskick från remiss till svar blir betydligt kortare. Vill remitterande myndighet ha remissvar som är användbara bör ha detta i åtanke.